

Catholicus probabit ad rei veritatem in
fallibilem, adeo ut non possit non convinci.
Acatholicus, licet pertinax suo sensui in
hæreat: negabit ergo *pertinax*, & agnosce
re convictus adigetur.

PARS QUINTA.

Particula bonæ Diei & Reli
quæ cogitationum.

AD succidendâ unam è duodecim
horam te Christiane Lector invitavi.
octo supra scriptis *Reflexionibus*. paradig
ma quoddam fuit plurium à te formandâ
rum Reflexionum, quas Scriptura sacra
SS. Patres & Libelli piè succosi abund
subministrabunt. Nunquid adhuc *part.*
culam boni domi, (a) sive ut aliqui legunt
bonæ diei, si quod absit, te negotia sibi ra
pian, præteribis, & languentem animam
hac, quam suggero, escâ, nutrire negliges.
Pace ac patientiâ tuâ tibi adhuc sugger
pia quædam spiritûs fomenta, ut ubi par
ticulam à labore vacuum nactus fueris, eam
ipsam DEO & animæ tuæ consecrare n
intermittas.

Habes intra hebdomadam destinatas re
laxando corpori ferias; habes intra dien
horas reparandis cibo viribus ordinatas

hab

(a) Eccli, 14. v. 14.

habere simul particulam diei, quâ languen-
 tem è laboribus mundi, animum refocil-
 les. Molesta iterum me oggerere verius,
 quam suggerere, mussitabis: sed, mihi cre-
 de, salutaria; atque illa ob exilitatem adeo
 evia, ut micæ & reliquias temporis voca-
 re possim. Non negabis, te subinde domo
 ad Ecclesiam prodire, hunc vel illum locum
 rememori: quin ergo brevissimè mentem
 colligis, & sensum unum vel alterum, hu-
 jus vel illius *Veritatis*, dicti & sententiæ,
 quam suggerimus, revolvis? Quot fulmi-
 nes è cœlo radios ad salutem experire?
 Quin inquam unicū subinde sensum, quē
 propono, ruminas, aut plures tibi juxta
 cœli lumen in privatum Libellum conjicis?
 Crede mihi, quia similes *Reliquiæ cogitatio-
 num, diem festum agent tibi* (a) Jam qui-
 em ob molestias, quæ assueto ad res mun-
 di Affectui subnascuntur, laborem senties:
 sed superatis hisce laboribus, festum ages
 æternum, quod tibi præmiorum sæcun-
 dissimæ Reliquiæ, conciliabunt. Et cum
 tibi sermones longos (forte injucundos)
 non suppeditem, unam saltem aliquando
 sententiam paucarum linearum in cor in-
 mum admittere, non gravaberis. Reli-
 quias cogitationum voco, penè cum rubo-
 re meo! cum alioquin primarium opus ti-
 bi deberet esse. Sed hoc nomine uti volo,
 nè

(a) Psalm. 75.

nè terrefaciam; & hoc minutum, DEI & salutis tuæ amore arripiendum, vel hac arte perfluadeam.

Particula bonæ Diei. I.

Quis sensus circa DEUM
formandus?

Dominus meus & DEUS meus! in his duobus verbis, sæpius animo iterandis, ex doctrina Tertulliani, (a) Plenitudo est Divinitatis ipsius, exhibens DEUM perfectum, Patrem & Dominum: Patrem clementiâ, Dominum disciplinâ. Patrem potestate blandâ, Dominum severâ. Patrem ergo, diligendus piè, Dominus timendus necessariè: diligendus, quia malit misericordiam, quàm sacrificium; & timendus quia nolit peccatum. Diligendus, quia malit pœnitentiam peccatoris quàm mortem; & timendus, quia nolit peccatores sui jam non pœnitentes. Ideo lex utrumque definit: Diliges DEUM, & timebis DEUM: aliud obsecutori proposuit, aliud exorbitatori.

Neutrum à DEO separa, ut securè procedas in prosperis & adversis: in adversis DEI & in prosperis Domini, recordare. melius tamen feceris, si utriusque semper memorem.

(a) L. I. contra Marcion.

DEI & ueris, (a) quia: Omnipotentis DEI Misericordia illius obliviscitur, qui omnipotens Justitiæ fuerit oblitus: quia misericordem DEUM invenire non poterit, qui eum iustum non timet.

Particula II.

Quis sensus de Christo habendus?

Reciprocè me habere conabor, ut totus illi vivam & agam, qui totus mihi vixit, & in gratiam mei mortuus est. (b) Pro omnibus mortuus est Christus: ut & qui vivunt, jam non sibi vivant, sed ei, qui pro ipsis mortuus est. Ita Paulus ad Corinth: Quid ad hæc Bernardus? (c) Christus inquit, hoc solo certè non immeritò vitam sibi vendicat nostram, quod pro ea præbuit suam. Nemo igitur sibi vivat, sed ei, qui pro se mortuus est. Cui enim iustius vivam, quàm mi, qui si non moreretur, ego non viverem? qui commodius, quàm promittenti vitam eternam? cui magis ex necessitate, quàm a flammis æternas comminanti? sed servio voluntariè, quia charitas libertatem donat: serviam ex charitate illa, quæ timorem expellit, labores non sentit, meritum

G

non

(a) S. Gregor. in Monal., (b) 2. Cor. 5. 15. (c) Epist. 143.

non intuetur, præmium non requirit, tamen plus omnibus urget. *Ad amandum intellige, ac laborandum Christi solius amo ac imitatione, ut nec præmio, nec pœnâ meam.*

Particula III.

De Venerabili Sacramento.

TRia in Sacramanto Altaris attendere debes, *inquit Bernardus, (a)* Speciem Panis, Veritatem Carnis, Virtutem Gratiæ spiritualis. Usque ad speciem panis, sensus pertingit exterior. ad veritatem carnis, fides interior. ad virtutem gratiæ spiritualis charitas superior. Quod sub specie illa credimus, verum corpus est, & verus Christi sanguis, quod pependit in Cruce, qui fluxit de latere. Comestio Sacramentalis, quantum ad visibilem speciem & quantum ad Corporis Christi veritatem convenit bonis & malis communiter. Sed est alia comestio bonorum solummodo quam per DEI gratiam & per fidem ex dilectione operantem, vitæ meritum efficit & affectus mentium in cordibus percipientium vel ministrantium, intercedente spiritali & subtiliori quadam unione Capituli & membrorum. *Hæc in ordine ad scientiam.*

(a) Fer. 2. Pasch. serm. de Excell. Sacram.

am, quid ad fructum? Hoc facite, sumptione
 & Sacrificio, in meam commemoratio-
 nem, in memoriam amoris mei erga genus
 humanum excessivi. in memoriam Passionis
 & litri præcedentis, & precij adhuc perma-
 nentis, in memoriam unionis mutue, DE-
 UM, inter, & hominem, inter vos & pro-
 cimos vestros. O summè pia, inquit idem
 Bernardus, (a) & verè suavis memoria, an-
 nuntiare mortem Domini donec veniat!
 Mors Christi, opus sine exemplo; humili-
 tas sine modo; donum sine precio; & gra-
 tia sine merito. Hanc propter nos subire
 voluit, quia peccata nostra super lignum
 sustinuit in Cruce sua, scilicet pœnam pec-
 catorum, cujus livore sanati sumus. Quid
 facis Homo indigne? quid facis Homo in-
 grate? ADORA devotius & RECOLE fre-
 quentiùs in Sacramento altaris salutem,
 mundi pro te passam, vitam pro te mortu-
 um, fortitudinem infirmatam. Si mem-
 rum Christi es, compatere capiti tuo. Si
 mater Christi es, commorere fratri tuo. . . .
 eterùm ut ampliùs incalescas in amorem
 Redemptoris, voluit Christus, ut jugi-
 ter coleretur per mysterium, qui semel of-
 rebatur in precium; & illa PERENNIS
 VICTIMA viveret in memoria, & præsens
 let semper in gratia.

Particula IV.

Qualis memoria Beatissimæ
DEI Matris habenda?

PER imitationem & invocationem, de ha
plenipraxis Libri, quoad imitationem
disce ab Angelo Brigittæ. (a) Nihil volebat
nisi DEUM, nihil desiderabat nisi DEUM.
verba & affectiones ejus, fuerunt ardente
interiùs Divinâ intelligentiâ, & exteriùs
splendentes, dispositione laudabili mo
tuum ejus corporalium, & concordant
pulcherrimâ ejus virtutum. Omnis inter
tio & operatio ejus flectebatur ad voluntate
tem DEI. Constantia conscientie ejus, &
fidei, nunquam tepuit, nec in tribulatio
ne potuit vitari. Particularia magis de se
ipsa fatebatur alio loco, quæ humano & vul
gi communis stylo accommodata pro imitati
ne accipe: (b) Ego à principio, cùm audire
rem & intelligerem DEUM esse, semper
solicita fui & timorata de salute & obse
vantia mea. Cùm autem audissem plenius
ipsum DEUM esse Creatorem meum, & Ju
dicem de omnibus actibus meis, intimè d
lexi eum, & omni horâ timui, & cogita
vi, nè eum verbo vel facto offenderem: &
proposui firmiter in animo meo, nihil, nisi
ipsu

(a) L. 5. Revel. Interrog. 9, Revel. 4.

(b) Ibid, Revel. l. 1. c. 19.

ipsum diligere, & amara mihi erant mundana vehementer. *Præter DEI amorem sanctumque timorem, appropriavit sibi humilitatem, ut ob illam quasi solam à DEO respiceretur. Sic B. Mechtildi revelatum:*
 (a) Prima virtus, in qua Virgo nata & infans se singulariter excercuit, fuit Humilitas, quia ita modeste de se sentiebat, ut cum tot gratias haberet, nulli creaturæ se præstulerit.

Particula V.

Quæ instructio è Sanctis accipienda?

Sic in se Bernardus ingrediebatur, sic Sancti vitam in se reflectebat: (b) Homo ille, similis nobis fuit, passibilis, ex eodem luto formatus, ex quo & nos. Quid ergo est, quod non solum difficile, sed & impossibile credimus, ut faciamus opera quæ fecit, ut sequamur vestigia ejus? Confundamur fratres, & contremiscamus ad vocem istam, si fortè hæc confusio adducat nobis gloriam, si fortè generet gratiam nobis timor iste. Homines isti fuerunt, qui præcesserunt nos qui tam mirabiliter processerunt per vias vitæ, ut vix eos homines
 G 3 fuisse

(a) Lib. 1. (b) Serm. in vigil. SS. Petri & Paul.

fuisse credamus. Sic ergo in Sanctorum festivitatis & gaudere & confundi debemus, gaudere, quia Patronos præmisimus confundi, quia eos imitari non possumus *quanquam nec volumus*. Imitari non piget, quod celebrare delectat, *monet S. August. (a) & S. Chrysost. (b)* Quem delectat alicujus Sancti meritum, delectare debet par circa cultum DEI, obsequium.

Particula VI.

De Angelo Custode.

Cum tibi ab instanti creatæ Animæ tuæ sit à DEO datus Angelus in Custodem, qui te custodiet usque ad ultimum vitæ habitum & præsentiam retributionis coram Christi Tribunali: merito intime omnia tua conferre potes, cum hoc fidelissimo *Aspice spiritali*. Quæ verò te gerere debeas respectu ejusdem, sic Bernardus instruit: (c) Quantum tibi debet hoc verbum inferre reverentiam, afferre devotionem, conferre fiduciam! Reverentiam pro præsentia, devotionem pro benevolentia, fiduciam pro custodia; Cautè ambula, ut videlicet, cui adsunt Angeli sicut eis mandatum est, in omnibus vijs tuis. In quovis diversorio, in quovis angulo, Angelo tuo reverentiam ha-

(a) Serm. 47. de Sanctis. (b) Serm. de Martyr. (c) Serm. in Psalm. Qui habitat.

habe. Tu ne audeas illo præsente, quod vi-
 lente me non auderes? An præsentem esse
 dubitas, quem non vides? Quid si audi-
 es? Quid si tangeres? Quid si olfaceres?
 vide, quia non solo visu, rerum præsentia
 comprobatur. Itaque diligamus Angelos,
 tanquam futuros aliquando coheredes no-
 stros, interim verò Actores & Tutores à
 patre positos, & præpositos nobis. Quid
 ab tantis Custodibus timeamus? Nec su-
 perari, nec seduci, minùs autem seduce-
 re possunt, qui custodiunt nos in omnibus
 vijs nostris. Fideles sunt, prudentes sunt,
 potentes sunt; quid trepidamus? Tan-
 tum sequamur eos, adhæreamus eis, & in
 protectione DEI cœli commoremur.
 quoties ergo gravissima cernitur urgere
 tentatio, & tribulatio vehemens immine-
 re, invoca Custodem tuum, Ductorem tu-
 um, Adjutorem tuum in opportunitatibus,
 in tribulatione: inclama eum & dic: Do-
 mine salva nos perimus!

Particula VII.

De Fidelibus Defunctis adju-
 vandis, & profectu ex eorum
 statu accipiendo.

Duplex cogitatio formanda. Quoad ani-
 mas ut juventur; quoad nos ut flam-

mas illas evadamus. Pæna purgatorij mi-
nima pœnæ ac damni, excedit maximam
pœnam hujus vitæ, inquit S. Thomas. (a)
*Auxilium his Animabus impensum, Christi
est gratissimum. Narrat Dionysius Carthu-
sianus, quòd S. Gertrudi omnia opera sua
satisfactoria pro Animabus in Purgatori-
sublevandis, offerenti Christus dixerit: U-*
intelligas, quàm grata mihi fuerit charita-
tua, quâ erga animas usa es, remitto jam
nunc omnes pœnas, quæ tibi essent sub-
eundæ. Et qui pro uno sponendi centu-
plum, liberalitatem meam modò ostendam,
tuamque gloriam cumulabo. *Quibus autem
medijs juvandæ Animæ? Pompæ funeris,
ait S. August. (b) agmina exequiarum,
sumptuosa diligentia sepulturæ, monu-
mentorum opulenta constructio: vivorum
sunt qualiacunque solatia, non adjutoria
mortuorum. Orationibus verò Sanctæ Ec-
clesiæ, & Sacrificio salutari, & Eleemosy-
nis, quæ pro eorum spiritibus erogantur,
non est dubitandum mortuos adjuvari, ut
cum ijs misericordius agatur à Domino,
quàm eorum peccata meruerunt.*

*Hæc quoad Animas, pro quibus magis ac-
ceptantur Suffragia à D EO, cum non pos-
sint sibi auxiliari, quàm pro vivis qui sibi
pos-*

(a) In 4. Distinct. 21. q. 1. (b) Serm. 32.
de verb. Apost.

possant. (a) Quoad nos superstites hoc observa: 1. Qui tardi & negligentes, & durè ad succurrendum Defunctis: sciant, quoniam quâ mensurâ metientur, ijs quoque remetietur ait Dionysius Carthusianus. (b) 2. Quidquid nunc parvi pendimus palpan- do tegimus, dissimulando negligimus, Heu! quanto illic cruciatu vindex flamma consu- met! (c) Et ideo monet Augustinus, (d) continuis orationibus & frequentibus jeju- nijs, & largioribus eleemosynis, & præci- pue per indulgentiam eorum, qui in nos peccant, assidue redimantur peccata no- stra. Quidquid enim de istis peccatis re- demptum non fuerit, illo igne purgandum erit.

Particula VIII.

De Fide.

Fides, alia est viva ex operibus & per gra-
tiam vivificata: alia Mortua sine gratia
& operibus. Est substantia & fundamen-
tum Christianæ vitæ sperandarumq; rerum
eternarum. Super hoc fundamento inni-
untur spes omnes nostræ, quas soli habemus,
qui hujus gratia præ Judæis, Gentilibus, &

G 5

Aca-

(a) S. Thom. in supplem. 3. p. q. 71. ar.
2. ad 2. (b) De judi. animar. ar. ult. (c)
Bern. Serm. de sex. Tribulat. (d) S. August.
Serm. 42, de Sanct.

A catholicis participes sumus. Sed viva Fides, ut dictum, requiritur. Ex defectu fundamenti hujus, terrenis inhaeremus, & æterna non magni facimus, imò juxta S. Bernardum in omne genus vitiorum prolabimur. Sic ille in vita Mystica. (a) Si autem diligentius consideremus, cuncta penè vitia, ex incredulitatis vitio inveniēmus oriri. Quis enim vanam Mundi gloriam quæret, si perfectè crederet, aliam esse futuram in cœlis immarcescibilem, quam oculus non vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascenderunt quæ humilibus conservantur? Putāsne huic gloriæ mundanæ tam incertæ, quàm transitoriæ animum inclinaret? nequaquam. Sed quòd tales asserunt se DEO credere, provenit ex quadam consuetudine, quia totum penè mundum tali vident, & audiunt fide teneri. Quod si infidelium numerus excresceret, & nomen Christi non possent sine pœna, vel sine timore confiteri, citius audires, quod corde gerunt; & lingua propalare eum, quem factis denegare non timent. Simile est de Avaris; qui cœlestes non curant divitias; & de Invidis qui charitatis laudem & præmium non attendunt; & de Iracundis, qui in patientia animas suas non possident; & de Acediosis, qui pro æterno commodo labores subire refugiunt

(a) Cap. 45.

giunt temporales ; & Luxuriosis , qui cœlestibus voluptatibus mentis oculum non intendunt : & de Gulosis , qui panem illum delicatissimum Angelorum suis epulis terrenis postponunt : quia si ea quæ futura promittuntur verè crederent , nequaquam terrenis tam ardentè inhiarent.

Particula IX.

De Spe.

Suppositâ fide vivâ , patimur & sustinemus longanimiter adversa ; terrena contemnimus velut misera , vilia , transitoria , sola æstimamus æterna solâque neglectis præsentibus , futura desideramus , & ex DEI misericordia Christi que meritis adjunctâ viâ inculpatâ speramus. Quia tamen timor Judicis Christi nos non nihil sollicitos reddit, in Ambrosij sensum de Christo , qui Christianos & bonos Catholicos animos , sic erigit & confirmat : (a) Considera quem Judicem habeas , nempe Christo dedit Pater omne iudicium. Poterit te ergo ille damnare , quem redemit à morte , pro quo se obtulit , cuius vitam suæ mortis mercedem esse cognoscis ? Nonne dicet : Quæ utilitas in sanguine meo , si damno quem ipse salvavi ? Deinde , consideras Judicem , non consideras Advocatum. Potest iste sæviorem fer-

re sententiam, qui interpellare non desinit, ut Paternæ reconciliationis in nos conferatur gratia? *En & Paulum.* (a) Si enim cū inimici essemus, reconciliati sumus DEO per mortem Filij ejus: Multo magis reconciliati, salvi erimus in vita ipsius. *Et illud Bernardi amabile, quod supra modum spem auget Christiano.* *Ait ille peccata totius mundi, si appendantur cum Passione Christi, esse sicut momentum stateræ; minimum scilicet quod ponderare potest, hoc est, quasi nihil respectu ponderis meritorum & Passionis Christi.* Si omnium gentium peccata, sicut momentum stateræ? quid tua unius ad respectum totius orbis? *Audi verba Bernardi:* (b) Crux facta est statera corporis Christi, quod est Ecclesia. Cū enim ipse crucifigeretur, appensa sunt cum ipso peccata quæ commisimus, calamitas quam incurrimus. Ipse erat innocens, impollutus, segregatus à peccatoribus, & excelsior cœlis conversatio ejus, non enim peccatum fecit, nec inventus est dolus in ore ejus. Et quoniam talis ac tantus, tam indigna dignatus est in cruce pati, præponderare cœpit calamitas & crimina levigari. Cū adhuc tamen in cruce erectus staret, vacillare videbatur statera, nec plenè cognoscebatur qua cadere deberet, cū inclinato capite emisit spiritum: ut calamitas

(a) Rom. 5. (b) Serm. fer. 2. Pasch.

mitas præponderando caderet, & quasi arena maris gravior appareret. Gentes quasi momentum stateræ reputatæ sunt. Nam in statera ceciderunt: quia partes adversæ damnationis nostræ chirographum amiserunt. *Nota: si omnes gentes quasi momentum stateræ: quantula pars tu es momenti hujus? spera ergo plus infinitis de misericordia Divina, quam terrearis à miseria tua.*

Particula X.

De Charitate.

HÆ tres Theologicæ Virtutes, compendium faciunt Theologiæ, vitæque Christianæ. *Homo fide, spe & Charitate subnixus, eâque inconcussè retinens, non indiget scripturis, nisi ad alios instruendos; atque multi per hæc tria etiam in solitudine, sine codicibus vivunt, ait S. August:* (a) Ab usu ergo rationis, usque ad ultimum halitum vitæ, hi actus frequentandi, cum in illis tota humana felicitas, compendium tam scientiæ Christianæ, quam reliquarum devotionum & actuum consistat,

His neglectis, negligitur cura salutis æternæ. sine Charitate non potes bene mori. Vides igitur, ut diebus singulis hi actus

G 7

fre-

(a) L. de doctrina Christina, c. 39.

frequentandi, è quibus salus nostra dependet! Charitas tamen præcipuè iteranda & exercenda, quæ altissima est, quæ soli DEO vivit, nec infernum curat, quia foras mittit timorem, nihil scit, nisi DEUM, nihil intendit, cogitat, vult, nisi DEUM, quem solum æstimat, quo solo satiatur, cetera, nihil curat. Dicit cum Bernardo: (a) *nihil aliud volo, nihil aliud quæro, nihil aliud desidero, nihil aliud cupio, nisi te videre Dominum & DEUM meum. Tu mihi testis es Veritas, quia confido in misericordia tua, quia adhuc te videbit anima mea: & satior de te, & à te, & in te, & per te, non meritis meis, sed miserationibus tuis magnis & multis.* Charitas in DEUM est semper mobilis, extra creaturas omnes seipsam in solum DEUM movens, modus ipsius motus, secundum ultimum & summum, quod potest, semper migrans è tempore in æternitatem, mundoque vale in momenta dicens, nihil bonum vel pulchrum æstimat nisi æternum, imò, nisi DEUM, nunquam in multa, sed semper in unum collineat. Nihil vult suum, sed solius DEI. Iter gloriæ Divinæ semper graditur, & si confecit unam levcam vel mille, in hoc itinere, sine fine anhelat, ut sine fine gradiatur, & ut ex desiderio suo, processus Divinæ gloriæ, sine fine crescat. Omne illi
ni-

(a) De verbis Domini in ult. cœna Serm. 6.

nihil, quod DEUS non est, nec aspicere,
 aliud dignatur, quod DEUS non est. Ne-
 que puncto unico vult à centro DEO abesse.
 se ipsam annihilat, corpus, vires, famam
 & animam, tantum ut DEUS sit, cui soli
 (mortua omnibus) vivere decrevit. Quam-
 liu vivit, Crucifixum pariter in anima
 culpait & pingit. Omnem substantiam to-
 tius universi, atque adeo & seipsam pror-
 us annihilat, ut nihil in rerum natura su-
 perfit, nisi DEUS. Si quid videt in crea-
 turis, quod DEUS vel DEI non sit, hoc
 ipsum in DEUM adducere, ac transforma-
 re satagit, operando magna, multa, & diu
 amat & aliud novit nihil. Si quid contra
 DEUM videt, tota in odio est. quia DEO
 displicere videt, cui se omnibus actibus &
 dispositionibus conformat. Odit DEUS,
 odit Charitas. amat DEUS. amat & Chari-
 tas, nec aliud vult esse, quàm unum cum
 DEO. Interim etiam dum extra patriam
 vivit. *Omnia credit* quæ revelantur à DEO.
Omnia sperat quæ promittuntur à DEO.
Omnia sustinet, multà cum longanimitate
 expectando promissa à DEO. Iterat sibi
 agiter illud Augustini : (a) *Ille tenet, &*
quod latet, & quod patet in Divinis sermo-
ibus, qui charitatem tenet in moribus.

Par-

(a) Serm. de laud. charit.

Particula XI.

De dilectione Proximi.

HOc mandatum habemus à DEO, (a) ut qui diligit DEUM, diligat & fratrem suum. alioquin: Si quis dixerit quoniam diligo DEUM, fratrem suum oderit, mendax est. *Modum ostendit i. S. Bernardus*, (b) Sic diligendus est proximus, ut in illo semper diligatur DEUS. Si sic diligis proximum: complesti mandatum: Sic enim debet diligi proximus, ut amoris causa sit semper DEUS, non autem proximus, si enim tantum propter se diligitur, jam non est charitas. In hoc cognoscuntur filij lucis à filiis tenebrarum: Discipuli Christi à discipulis Diaboli, si gremium charitatis invicem & ad omnes extendunt. Extra sinum amoris, nullum valet relinquere charitas. Neque facit discretionem honoris & vilitatis, quia non dignitatem considerat in proximo, sed ministerium à DEO datum, *inquit Autor Operis imperfecti*. (c) Honor oculi videtur, quia illuminat corpus; sed ipse honor illuminandi, non est ei honor, sed ministerium ejus, & pedum humilitas esse videtur, quia bajulant corpus; sed ipsa humilitas bajulationis

(a) i. Joan. 4. (b) De verbis Dom. in ult. coena. Serm. 5. (c) In Matth. hom. 35.

nīs non est eorum contemptio: sed ministerium eorum. *Non contemnit denique plebejum, quia nobilis est;* (a) non despicit servum, quia potens est, quia nec nobilior, nec potentior, nec ditior est Christo, qui pro te illa, quæ tu despicias, elegit. 2. *S. Gregor. (b) diligendum esse suadet per tolerantiam longanimitatem.* Quantum lata mens fuerit per amorem, tantum erit & patiens per longanimitatem. Nam tantum quisque portat proximum, quantum amat. Si enim amas, portas; si desistis amare, desistis tolerare. Quem enim minùs diligimus, minùs etiam toleramus. Quia irruente fastidio, citiùs facta proximi adducuntur in gravedinem ponderis, quæ nobis levat penna charitatis. 3. *Diligitur operibus misericordiæ corporalis & spiritualis.* Quia charitas, otiosa esse non potest, ait Bernardus. (c) ubicunque est; & operibus ostendit. Qui habuerit substantiam hujus mundi & viderit fratrem suum necessitatem patientem, & clauferit viscera sua ab eo (d) (vide quàm nostra viscera patere debeant!) quomodo charitas DEI manet in eo? *Diligitur inquam facultate vel in ejus defectu, voluntate.* Multò tamen magis miserendum est miseris à via rectæ

(a) S. Ambros. in Psalm. 118. (b) Homil. 15. super Ezechiel. 1. 2. (c) In vita mystica. 32. (d) 1. Joan. 3.

rectæ fidei, vel operum fidei exorbitantibus, & in peccatorum sorde jacentibus, siue ipsi sua peccata agnoscant, siue non, & frangendus est eis, id est, orationibus & lacrymis nostris ad misericordiam inclinandus ille Panis cœlestis Angelorum dulcis JESUS.

Hæc denique officia erga proximum servanda esse suadet S. Basilus. (a) Vide, nè in sermone arrogantiam usurpes Sophisticam, neque dictionem ostentes superbam ac gravem; sed in omnibus splendori ac magnificentiae detrahas: Comis erga amicum; mansuetus erga domesticum; patiens erga temerarios; humanus erga humiles; patronus afflictis; invisens in dolore constitutos; denique neminem contemnens; suavis in appellatione, alacer in responsione, dexter & officiosus universis, neque; tua ipsius celebrans encomia, neque alios, qui hoc faciunt, subornans, neque inhonestam de proximo famam admittens, & virtutes tuas ac prærogativas quantum fieri potest, obtegens.

Particula XII.

De Zelo animarum & præstantia illius.

Illvare animas avertendo à malo, & indu-

(a) Orat. de humilit.

lucendo in bonum, verbo & exemplo, opus
 est Divinum, propter quod DEUS est factus
 Homo. Non est homo, Pater præsertim fa-
 milias, qui non ingentia lucra suæ animæ,
 aliarumque animarum referre possit, fac ti-
 bi pro tuo statu Indiculum, quos & quomodo
 convertere a malo, & inducere in bonum pos-
 sis. Ut verò provoceris ad id agendum, en-
 Motiva. 1. Christus apparuit S. Brigittæ &
 dixit: (a) Laborate viriliter, & ferte ovi-
 bus indigentibus auxilium. Ego juro in
 Humanitate mea, quæ est in Patre, & Pa-
 ter in me, & per DEitatem, quæ est in spi-
 ritu meo, & spiritus, in ea . . . quod
 quicumque laboraverint, & portaverint o-
 ves mecum, occurram eis in media via ad
 accurrendum, & dabo eis stipendium
 preciosissimum, id est, me ipsum, in gau-
 dium sempiternum. *Ad quod S. Chrysost:*
 (b) Si quis voluerit Christo commendatus
 esse, curam habeat ovium illius, publicam
 præerat utilitatem, fratrum suorum salutem
 respiciat. Nullum enim officium hoc,
 EO chatius est.

*Antequam autem ad alia Motiva devol-
 aris, hanc Doctrinam in directionem acci-
 . Consideratur, ait S. Thomas (c) frater-
 æ dilectionis perfectio, ex affectu; quan-
 enim majora bona proximis impendi-*
 mus,

(a) Revel. l. 1. c. 59. (b) Orat. de B. Phi-
 lologo. (c) Opusc. 18. c. 14.

mus, tantò perfectior dilectio videtur. Sunt autem circa hoc, *tres gradus* considerandi. *Sunt enim quidam*, qui proximis obsequuntur in corporalibus bonis, putà, qui vestiunt nudos, pascunt famelicos, & infirmis ministrant, & alia hujusmodi faciunt, quæ sibi Dominus reputat exhiberi, *sunt autem aliqui*, qui spiritualia bona largiuntur, quæ tamen non excedunt conditionem humanam, sicut qui docet ignorantem, consulit dubitanti, & revocat errantem &c. *Sunt autem alij*, qui spiritualia bona, & divina supra naturam & rationem existentia proximis largiuntur; scilicet, doctrinam Divinorum, manuuctionem ad DEUM, & spirituales Sacramentorum communicationem &c. Hujusmodi autem bonorum collatio ad singularem quandam perfectionem pertinet fraternæ dilectionis, quia per hæc bona, homo ultimo fini conjungitur, in quo summa hominis perfectio consistit. Additur autem ad hanc perfectionem, si hujusmodi spiritualia bona non uni tantum vel duobus, sed toti multitudini exhibeantur, quia etiam secundum Philosophos, bonum gentis perfectius est, & Divinius quàm unius.

Exinde Christiane Lector, regulam majoris erga proximum charitatis accipis, & præstantiam huiusce Operis, præferri abstinentijs, omnibus asperitatibus ac pœnitentijs

ijs, imò & alijs moralibus virtutibus, etiam
 contemplationi & gratiæ miraculorum con-
 icis, cum adjutus Homo in salute animæ,
 per talia reviviscat D E O, eique velut ulti-
 mo Fini, cum jure ad beatitudinem conjun-
 gatur, quod alia supra nominata opera quan-
 tum est in se, non efficiunt. S. certè Chry-
 sost : (a) adeo æstimat auxilium animarum
 ut Martyrio præferat. Ponatur, inquit,
 quempiam jejunare & martyrium com-
 probare ac cremari; alium verò ad ædi-
 ficationem proximi martyrium differre,
 non differre modò, sed etiam absque mar-
 tyrio discedere : uter igitur post hanc per-
 grinationem major erit ? Non est nobis
 multis in hoc loco rationibus opus, cum
 beatus Paulus, magna voce sententiam
 protulerit dicens : Cupio dissolvi &
 esse cum Christo ; melius mihi autem in
 carne adhuc permanere, propter vos, Ap-
 probat S. Gregorius : (b) Nullum quippe
 omnipotenti DEO tale est sacrificium, qua-
 e est, Zelus animarum. Præter hanc au-
 oritatem, rationem colliges è supradictis An-
 elici Doctoris.

Particula XIII.

De Continua mentis ad DEUM
 elevatione.

Ne-

(a) Homil. 78. in c. 24. Matth. (b) L. 1.
 per Ezech, homil, 12.

NEcessitas spiritualis & corporalis, non abunde movere potest, ad continuamentis in DEUM elevationem, & vel maxime ob animæ pericula. Scimus, quia ex nobis nihil possumus, neque hanc tentationem vincere, neque hanc illecebram animæ nocivam centemnere, neque benedictionem in temporalibus habere, neque animum ad superna levare. Recursus ergo in omnibus ad DEUM ut fontem omnium bonorum habendus, cujus misericordiâ vivimus, in spe ad cœlestem gloriam, in hoc & illo statu, in hac peccatorum imminutione, in hac beneficiorum participatione.

Oratio porro fit voce, mente ac suspirijs, cujus clamor esse potest etiam in silentio vocis & cordis, per virtutem boni operis. Quid amplius Oratio faciat, Simon de Cassia docet: Oratio, inquit, est in corpore incorporea operatio, aspectus immotus animæ, in fide aspiciens eum qui Omnia est. Ordo Rationalis creaturæ, cum se studio ad Superiorem subordinat. Consistentia Rationalis animæ ante DEVM, allocutio inaudita perstrepsens aures DEI. Suavis clamor in sensu cordis; negatio dum agitur, omnium corporalium motionum. Restrictio sensuum. Oblivio sui atque omnis visibilis creaturæ præter DEVM. Præventio Divini adventus. Judicium ante judicium, verum animæ speculum & luminare splendidi-

diffimum. Jactatio sui ipsius in DEUM, nil
 averti quærens, nisi quod ei displicet & fa-
 cit petenti jacturam; aut conferri, nisi Di-
 vine voluntati gratum, & postulanti ad uti-
 le cedat. *Ex mente S. Ephrem.* (a) *Oratio*
est: Regni potentia, trophæum atque vexil-
 lum belli; tutela pacis, Virginitatis sigil-
 lum, viatorum præsidium, dormientium,
 iustos, agricolarum fertilitas, lugentium
 solamen. *Bene simul orabis, si quod Diony-*
sius Richelius dicit, (b) omni tempore pu-
 ritati cordis principaliter studueris, ut vi-
 elicet continue velut clausis carnalibus
 sensibus in temetipsum convertaris, & cor-
 dis ostia à formis sensibilibus & imaginatio-
 nibus terrenorum, quantum possibile est,
 habeas diligenter obserata. *Erige duo al-*
teria in conspectu DEI, unum VICTIMA-
UM; cædendo & abluendo peccata, motus
 animales, & quidquid inordinatum vel ani-
 male vivit. *Alterum THYMIAMATIS*; in
 quo non carnes animalium, non peccata car-
 nis amplius, quæ pridem sunt occisa, nec ille-
 bræ cogitationum mactantur, sed oratio-
 nem spiritualium, & cælestium desideriorum
 sacramenta, per ignem interni amoris in
 conspectu sui Conditoris offeruntur.

Par-

(a) S. Ephrem, de Orat. (b) L. de inord.
 Cordis, art. 29.

Quomodo DEUS glorificari
possit à quovis Christiano.

Nulla melior occupatio, quàm studere
Gloriæ Divinæ propagandæ, cùm sit
summa Charitas benevolentia. Ideo apud il-
lum continuus DEI amor censerì potest fuisse
qui assidue gloriam DEI anhelabat; sive
qui juxta Ecclesiæ testimonium, (a) DO-
MINI SUI MAJOREM GLORIAM in ore
semper habuit, semper in omnibus quæ-
sit. Universaliter quilibet Christianus: DE-
UM glorificabit, si Christiano more vixerit.
Venietque ad sublimem gradum perfectionis.
Quis tamen ille mos Christianus? Explica-
tur à Nysseno: Porro caput omnium bono-
rum est, si per meam vitam nomen DEI glo-
rificetur. Quis autem adeo est ferus, &
rationis expers, qui si inter eos, qui DEUM
crediderunt, videat vitam puram, quæ per
virtutem exigitur, ab omnibus peccati in-
quinamentis vacuum; ab omni suspitione
mali alienam; temporantiâ claram; pru-
dentiâ gravem, fortem, & firmam adve-
sus affectum & perturbationum impetus
incurfus, corporis voluptatibus nullo mo-
do mollem & effæminatam: à delicijs à co-
pore & ignavia, à tumore fastûs quàm mo-

(a) S. Ign. de quo Lect. in Breviar. (b)
Greg. Nyss. l. de Orat. Dominic.

imè remotam, temporalibus facultatibus,
 & reliquo sæculari cultu, quantum necessi-
 as desiderat, utentem, summo pede ter-
 am stringentem. quis igitur, si tale videat
 omen, quod ab ejusmodi vita invocetur,
 non glorificet?

Particula XV.

Quid sit voluntatem DEI facere.

*Facere quod vult DEUS, hoc maximum ab
 Homine, DEO factum obsequium: id exe-
 qui, licet difficillimum, vel opinione mundi
 illissimum, idque desiderare, summa rerum
 Frustra maximum agere concupiscis, si
 EUS nolit. licet minimum agas, ex volun-
 tate DEI, maximum agis quod agere potes.
 voluntatis Divinæ Interpretes, sunt, præcep-
 Ecclesiæ, Regulæ, superiores, &c. Volun-
 tatem DEI sic in particulari explicat Divus
 prianus: (a) Voluntas, inquit, DEI est,
 am Christus fecit & docuit: Humilitas
 conversatione, stabilitas in fide, verecun-
 tia in verbis, in factis justitia, in operibus
 misericordia, in moribus disciplina; inju-
 m facere non nosse, & factam posse tole-
 rare; cum fratribus pacem tenere, DEVM
 toto corde diligere, amare in illo quod Pa-
 ter est; timere quod DEVS est. Christo ni-*

H

hil

(a) Tr. de Orat, Dominic,

hil omnino præponere, quia nec not
quidquam ille præposuit. Charitati ejus i
separabiliter adhærere, cruci ejus fortit
ac fidenter assistere, quando de ejus nomi
& honore certamen est, exhibere in serm
ne constantiam, quâ confitemur; in qua
stione fiduciam, quâ congregimur; in mo
te patientiam, quâ coronamur. Hoc e
cohæredem Christi esse velle; hoc est præ
ceptum DEI facere; hoc est voluntate
Patris adimplere.

Particula XVI.

De Fiducia in DEO & Vir- tute.

Studium Virtutis, seu probitatis, vel id
amplectendum est ex professo, quod homi
nem ad statum altiore eleuet, hominib
omnibus amabilem, DEO amicissimum, e
fiduciâ quâdam præsidij Divini, contra t
tum Orbem & omnes creaturas securum
reddat. Probitas in paupertate precium, i
ægritudine maximum levamen, per defectu
corporis vel ingenij, adeo splendorem emitti
ut nihil indecorum videatur. Nihil fædum
in natura, nisi vitium; quod licet omni m
do humano armetur, semper est contra pro
bum inerme, nusquam in armis tutum. N
universum quidem orbem terrarum auxili
loco habet, ait Chrysostomus (a) nisi open

(a) In Psalm. 71.

vivinam fuerit affecutus, nec se esse ducit in
 solitudine, licet solus sit, si sit illius auxilij
 particeps; & ideo dicebat David: Non sal-
 vatur Rex per multam virtutem. Vitium,
 nim, etsi secum habeat universum orbem
 errarum, est omnium maximè imbecillum,
 Virtus autem, etsi sola sit, est omnium po-
 tentissima; habet enim DEVM secum stan-
 tem. Quis ergo servare potest eum, qui à
 DEO oppugnatur? Quis autem potest per-
 ere eum, cui ipse fert auxilium? Utitur
 exemplo & Principibus DEO innixis, & ani-
 mabus pressuræ obnoxij in solatium. Nunc
 quia scio, quod certissimè regnaturus
 es, & habiturus in manu tua Regnum,
 Israël: Jura mihi in Domino, ne deleas se-
 men meum post te. (a) Ad quæ sic habet:
 (b) Dic ergo (Saul) obsecro: Vnde istud
 tuis? penes te sunt exercitus, penes te sunt
 pecuniæ, arma, Civitates, equi, milites; bre-
 viter, universa vis apparatus Regij: hic
 contra desertus ac nudus, nec civitatem,
 nec domum, nec familiam habens. Unde
 dicitur tu quæso ista loqueris? Nimirum ex
 moribus Davidis, neque enim nudus
 & inermis ac desertus te armatum, tantæ-
 que circumvallatum potentiâ superâisset, nisi
 DEVM haberet adiutorem. Porro, qui
 DEVM habet faventem, omnibus est po-

H 2

ren-

(a) 1. Reg. 24. v. 21, (b) Chrysost. hom.
 de Davide & Saule.

tentior. Enquàm adhærere DEO, ejusque voluntati, bonum sit! Quo Sanctior quisque ait S. Ambrosius (a) eò munitior. Crescit numerus custodiæ Angelicæ, & præsidium ut sic loquar, Divinum, ubi crescit fructus ac virtus vitæ humanæ. DEVS cordis mei dicebat David (b) cùm se nihil amplius de effectibus humanis habere adverteret, nisi DEUM pro parte sua. S. Hieronymus vertit: robur cordis mei: tu combina utrumque: si fuerit DEUS cordis tui, erit etiam robur cordis tui. Imò, S. Ambrosio teste, totam tecum DEO habito naturam trahes in obsequium: Cui enim portio DEUS est, totius naturæ possessor est.

Particula XVII.

De custodia sensuum.

Sensus nostri, omnium sunt malorum instrumenta & vehicula. S. Ambrosius: (a) Isti sunt persecutores graves, qui sine gladij terrore mentem hominis frequenter elidunt, qui illecebris magis quàm terroribus, animos expugnant fidelium. Hi tibi hostes cavendi, hi graviores tyranni, per quos Adam captus est. Multi in persecutione occiderunt. Ipse Apostolus fluctuat,

(a) L. I. de Virgin. (b) Psalm, 72, v. 25.
(c) Serm, 20, in Psalm, 118.

tuat, hæret, adstringitur, captivari se as-
 erit in lege peccati, & mortis corpore de-
 ellari, nec potuisse evadere, nisi esset Do-
 mini JEsu liberatus gratiâ. *Speciali* tamen
 blanditiæ castimonie adversantes sunt
 etuendæ, quia per illas ut plurimum homo
 ima & ruinam dei citur: suntque maximi
 persecutores, qui maximi blanditores. Hu-
 miliaſti nos in loco afflictionis, ajebat Da-
 vid (a) in persona deceptorum. Aquila le-
 t & Ambrosius: Humiliaſti nos in loco
 enum: Blandarum nempe ac turpium vo-
 ptatum. In particulari quinque hostes ti-
 endi maximè, qui sunt sensus. En Hiero-
 nymum: (b) Per quinque sensus, quasi per
 quasdam fenestras vitiorum, ad animam
 introitus est: non potest ante metropolis &
 ex mentis capi, nisi per portas ejus irruat
 hostilis exercitus; horum perturbationi-
 ls anima prægravatur, & capitur aspectu
 aditu, odoratu, gustu, tactu. Remedium
 et Ecclesiast: (c) Noli circumspicere in vi-
 civitatis (Mundi) nec oberraveris in
 pateis illius, neque circumspicias speciem
 ænam, &c. quia ex concupiscentia quasi
 nis exardescit, qui adeo potens evadit,
 uota munitio animæ succendatur & con-
 figret.

H 3

Par-

(a) Psalm. 43. v. 20. (b) L. 2. adversus
 Julianum. (c) 9. v. 7.

Particula XVIII.

De Cautela semper habenda.

QMni custodia serva cor tuum. (a)
ad quod Quarrius (b) Pone tibi virilem ac fidelem custodiam, quæ omni custodia servet cor tuum. Dico autem Timorem DEI, qui nihil negligit, qui nullum indiscussum intrare permittit; sæpius interrogans etiam Angelum lucis: Noster es, an Adversariorum? Undiq; enim sibi circumspicit, tanquam omni horâ cogitans circumspeditionem DEI, quem sine intermissione intueri ac judicare corda hominum attendit. *Hic timor, est sanctis familiaris* S. David (c) omnium forte Electorum Nomine fatetur: Anima mea, in manibus meis semper: *sive ut Chaldaeus Paraphrastes habet*: Anima mea periclitatur, ac si in superficie manus meæ esset. Et S. Hieronymus: Quotidie periclitor, & quasi in manibus sanguinem meum porto. Sanctus hic Doctor (d) adeo suspecta omnia vult esse, ut non tantum pericula, sed malacia ipsa timeri debeat. Nolite, *inquit*, credere, nolite esse securi, licet in modum stagni fustum æquor arrideat, licet vix summa, tacentis elementi spiritu, terga crispentur:

(a) Prov. 4. v. 23. (b) Serm. 1. de S. Benedicto. (c) Psal. 118. (d) Ep. 1. ad Heliod.

nagnus hic campus montes habet; intus
nclusum est periculum, intus est hostis.
Expedite rudentes, vela suspendite, Crux
antennæ figuratur in frontibus; tranquillitas
ista, tempestas est. *Moveat & illud*
Ecclesiast: (a) A mane usque ad vesperam
mutabitur tempus. Nè sis mane Ange-
lus, vesperi Diabolus; manè homo, à meri-
die brutum; manè inter probos, ad vesperam
inter reprobos; manè in mundo, vesperi in
urgatorio vel inferno: de die vel hodie in
tempore; de nocte vel cras in eternitate!

Particula XIX.

De usu temporis & occupa- tione continua.

Annus noster ob humanam inconstanti-
am, in momenta labilis, semper quasi
gravitate ruiturus, nisi ex parte DEI conti-
nuè teneatur, & per quandam violentiam ex
parte hominis attollatur. Virum sapientem
de momento decet otari, vel pendere animum
ut tonitruum absque directa operatione actuali,
externa vel interna, eaque utili vel honesta
eterno fini subordinata, &c. Perdere unum
momentum æternæ capax retributionis, di-
pendiosum est; ansam ex otio tribuere hosti-
bus in animæ ruinam vigilantibus, periculo-
sum.

H 4

(a) C. 18. v. 26.

sum. His animus corroborandus est, *inquit Cyprianus*: (a) Ejusmodi exercitationibus contra omnia Diaboli jacula firmandus: sit in manibus Divina lectio, in sensibus Dominica cogitatio, oratio jugis omnino non eesset, salutaris operatio perseveret, spiritualibus semper actibus occupemur; ut quotiescunque inimicus accesserit, quoties adire tentaverit; & clausum adversus te pectus inveniat, & armatum. *Noli ergo fugere laborem, ut non perdas mercedem, vel incurras periculum.* Ignis in conspectu meo semper ardebit, quem nutrit Sacerdos, (b) subijciens ligna per singulos dies: ait DEUS per Moysen. *pro Sacerdote, qui vis Christianus, à S. Isidoro Pelusiota* (c) *intelligitur.* & à S. Joanne in Apoc. juxta illud: (d) fecit nos Regnum & Sacerdotes. *Quomodo nutritur ignis gratiæ & charitatis.* S. Cyrillus Alexandr: ad illud Levitici: Nutrimenta Spiritûs sunt, divina lectio, orationes assiduæ, sermo doctrinæ, &c. Quod quia non facitis, nolite conqueri de infirmitate carnis.

Particula XX.

De bono Exemplo.

Q*ui dant bonum exemplum vivendo,*
agen-

(a) L. de Zelo. (b) Levit. 6. v. 12. (c) L. 3. Epist. 75. (d) Apoc. 1. v. 6.

agendo, & patiando. 1. *Sunt Patres Virtutis.* (a) Non quales sint alij, sed quales ex vobis fiant, quantum in vobis est cogitate: non solummodo qui modo sunt, sed & qui post, futuri sunt, quos in proposito sancto estis habituri imitatores: ex vobis enim, ex vestro exemplo, & vestra authoritate, in Religione hac (*in statu hoc*) pendere debet tota posteritas hujus vestri Ordinis sancti, &c. Vos in eo Patres, &c.

2. *Lucrantur Exemplares ea, quorum, ut ab alijs fiant, sunt causa.* Nemo se circumveniat Fratres charissimi, (b) nullus homo sibi solummodo vivit; & sicut frequenter suggesti, quantoscunque aliquis exemplo sanctæ vitæ ædificaverit, cum tantis & pro tantis mercedem beatæ vitæ retributionis accipiet; & quantiscunque exempla malæ conversationis, etiamsi non eum illi sequantur, præbuerit, pro tantis se malis rationem noverit redditurum.

3. *In causa sumus alienæ malitiæ, vel licentiae, si exempla sequiora præbemus.* Nihil adeo Gentiles arguit (*idem de malis Christianis, dissolutis Religiosis intellige*) ut Virtus; nihil adeo perturbat, ut malitia. En nos sumus causa, nos inquam, ut illi in errore permaneant. Jam pridem doctrinam suam damnassent, & nostram approbassent,

H 5

nisi

(a) S. Ber. ad Frat. de monte Dei. (b) S. Aug. Serm. 163.

nisi vitâ nostrâ retraherentur. Verbis philosophari facile, sed inquirunt operum probationem: itaque horum nos pœnas dabimus, non solum eorum, quæ ipsi commisimus, sed quorum authores fuimus ut DEI nomen blasphemaretur.

Particula XXI.

De Sobrietate.

A Sobrietate pendet longior vita, pulchrior & amabilior conversatio, plura & celebriora facta, intelligentia rerum, quæ sunt in universo, perspicacior, præservatio à pœnitudo factorum & facinorum, ingentium meritorum conciliatio, rerum plurimarum expeditio &c. Sic laudatur à Chrysologo: Vitiorum mors, vita virtutum: pax corporis, membrorum decus, ornamentum vitæ, robur mentium, vigor animorum, castitatis murus, pudicitia propugnaculum, civitas sanctitatis. Sanctus verò Augustinus hisce illam encomijs exornat: Sobrietas est recti iudicii tenax, memoriæ recordationisque inseparabilis sapientia, secretorum custos, arcani velamen, lectionum & doctrinæ capax, studiorum & artium bonarum discipula, pariter & Magistra ingeniorum, & capiendorum pedisequa, bonæ famæ semper avida, salubria atque utilia creans, virtutis singulare auxilium, cun-

cuncta cum ratione disponens, in congregatione honestorum semper se ingerens. Hæ proprietates pulcherrimæ istius Virtutis sufficienter ad amorem ejusdem allicere possunt. Oppletioni & ebrietati contraria formare potes ex his encomijs. Adde illud brevissimum, quod de homine non sobrio dici possit: Homo brutum.

Particula XXII.

De Humiltate.

Humilitas, quæ in animi debita submissione plurimum consistit, est quasi Omnipotens. (a) etiam respectu DEI & proximi dici potest illud: Sola virtus humilitatis est reparatio læsæ charitatis. Tria sunt, quæ radicata nutriunt humilitatem, ait Basilus: (b) assiduitas subjectionis, consideratio propriæ fragilitatis, & consideratio rei melioris. Modus acquirendi: 1. Per considerationem divinæ magnitudinis. (c) Mens humana, quantò perfectiùs invisibilia cognoscit, tantò amplius ipsa sibi vilescit; & quantò sublimius Creatoris contemplatur potentiam, tantò magis ad semetipsam humiliatur. 2. Per Chrsti imitationem. en Bernardi paradoxum (d) fode in te fundamentum.

H 6

men-

(a) S. Bern. in Epist (b) In Hexam. (c) Hugo Card. de S. Victore. (d) In Epist.

mentum humilitatis, & pervenies ad fastigium charitatis. Vis capere celsitudinem DEI? cape prius humilitatem Christi. *Pro humilitate animo imprimenda, duo cape Motiva: unum ex honestate ac pulchritudine, de qua sic Bernardus: (a) Humilitas in honore, honor est ipsius honoris & dignitatis. Alterum ex utilitate, pro qua hæc Quarrius. (b) Si non placet humilitas ex sui honestate & æquitate, placeat saltem ex utilitate; quia nulla via rectior, aut facilior ad gloriam divinam, sed neque ad gratiam humanam ulla pulchrior aut justior, & sæpe nulla compendiosior, quàm Humilitas.*

Particula XXIII.

De Examine particulari, quod cuivis Christiano, tanquam necessario, suadetur.

P*articulare vocatur, ut Homo non omnia, quæ commisit vel omisit, in Examen accipiat, sed illud, quo maximè indiget, vel infestatur, & quod Domi suæ præ omnibus regnat. Hoc, ita omnibus necessarium, etiam Politicis, qui moralia & Civilia tractant, ut non possit obnoxius homo vitijs vel imperfectioni-*

(a) Serm. 34. in Cant. (b) Serm. 3. de Nativit. S. Joan.

tionibus sibi domesticis & prædominantibus, qualificatus reddi (sicut vulgus loquitur) sive ad habilitatem per idoneè compositos vitæ mores reduci, aut elevari, aut officio suo exactè satisfacere, nisi observet suam exigentiam, suum defectum vel excessum, suam primariam, quæ sit radix & caput aliarum, propensionem.

Ternam reflexionem suadet S. Ignatius (a) pro particulari certamine ac pugna. Tempus matutinum, pomeridianum & Vespertinum. Ubi faciendum diligens propositum custodiæ ab hac imperfectione (imò etiam occasione) quæ maxime Domum animæ conturbat vel defædat coram DEO & hominibus. Lumen & vires à DEO petendæ. Vigilia per diem. Discussio de successu, cum accurata animadversione in excessus, ptoposito severioris certaminis & emendationis. Quoad hujusmodi examen sic nos docet Cassianus. (b) Ita nobis adversus vitia arripienda sunt prælia, ut unusquisque vitium, quo maxime infestatur, explorans, adversus illud arripiat principale certamen, omnem curam mentis ac sollicitudinem, erga illius

H 7

im-

(a) In Exercit. spirit. (b) Collat. 5. c. 14.

impugnationem observationemque defigens. Cumque se ab ea (passione, imperfectione &c.) senserit absolutum, rursum latebras sui cordis simili intentione perlustret, & excipiat sibi, quam inter reliquas perspexerit durior, atque adversus eam specialius omnia spiritus arma commoveat: & ita semper validioribus superatis, celerem de residuis habebit facilemque Victoriā; quia & mens Triumphorum processu reddetur fortior, & infirmior pugna succedens, promptiorem ei proventum faciet præliorum.

Juvat autem ad victoriā, jurata ex parte nostra resolutio animi, & Continua Divinæ gratiæ postulatio; cum sit Autor naturæ, ad quam gratiæ subordinandam, solus vires afferre potest, me quidem cooperante, sed memet movente DEO, comitantēque.

Particula XXIV.

De Bono Perseverantiæ ac Timore DEI constanter ob causas infra scriptas habendo.

IN bono constanter & perseveranter agere,
ex

ex dono DEI est, non ex nobis; qui in momen-
 a diffluimus. nemo ergo sit certus, se illud ha-
 bere, aut habiturum, sed quisque à DEO
 beret, ita tamen nè ex parte sua DEO &
 DEI gratiæ desit, itaque hoc donum amit-
 at. Unde datur ut plurimum (Nota Chri-
 tiane, qui beatæ perennitatis, qui DEI de-
 siderio teneris) humilibus, orantibus, solli-
 citis ut bene vivant & perseverent. Peten-
 la igitur gratia à DEO, quâ perseverare pos-
 ſumus, quâ prævidet nos actu perseveraturos;
 utque tanquam Pastor bonus, nos quasi oves
 suas ijs vijs, medijs, auxilijs, regat, dirigat,
 lucat, quibus præscit nos rectâ progressuros
 in gratia, ut nullum peccati gravioris lapsum
 incurramus, sed rectis itineribus pergamus ad
 Cœlestem gloriam & beatitudinem. Ut au-
 tem humiliores, in oratione frequentiores ac
 ferventiores, magisque solliciti simus: sex
 Timoris causæ animo proponendæ. I. Incer-
 titudo gratiæ: nescimus enim, an in gra-
 tia simus; an condonata, an contritio-
 ne vel per debitam dispositionem dele-
 ta. De propitiato peccato, noli esse sine
 metu. (a) 2. Ignoratio sui: non videmus
 fun-

(a) Eccli. 5. v. 6.

fundum cordis nostri; nescimus, an in eo vitium aliquod secretum lateat, quo displiceamus DEO; an opera nostra bona, occultâ quadam intentione perversa non vitientur & depraventur. 3. Alia sunt Judicia DEI, alia hominum; hinc S. Hieronymus: (a) Nullus securus ad Judicem pergat. 4. Peccandi quædam necessitas ex fragilitate. Nam levi tentationis flatu, nisi Divina Misericordia teneat, possumus deiici, & una die & nocte mali fieri. 5. Hostes tres validissimi, Dæmon, Caro, & mundus. 6. Incertitudo perseverantiæ & Salutis: etsi enim quis Justus sit & fervens, facile tamen obrepit tepor aliquis & negligentia, ut sibi carnique blandiens & indulgens sensim tepescat, deficiat & cadat. Utendum ergo Divinis auxilijs, sequendæ inspirationes DEI; Si in casu DEUS porrigit manum, protinus eam corripe. Si in naufragio tabulam suggerit, statim arripe. Si ostium pulsat, illico aperi. Si vocat cum Paulo, sine mora responde: *Domine quid me vis facere?* Si te respicit, mox

(a) In Jereon. c. 30.

mox cum Petro egredere, & fle amarè. Si ad statum perfectiorem te impellit, dic cum Isaia : *Ecce ego, mitte me.*

Pro dono Perseverantiæ impetrando, S. Paulus optimum judicat medium, Timorem, & cum illo bonam operationem, seu continuata bona opera, cum bona voluntate : *Cum metu, ait, & tremore vestram salutem operamini. DEUS est nimis, qui operatur in nobis & velle & perficere pro bona Voluntate.* Nota quæso illud Apostolicum : *pro bona Voluntate : recipi nimirum à DEO, in conferendo perseverantiæ dono, bonam Voluntatem.*

Particula XXV.

De vanitate rerum in hoc mundo.

Quidquid subest sensui ac tempori, totum est vanitas, nihil solidi, nihil quod animæ profit, nisi quantum cælo & saluti coordinatur. Et tamen omnis ferè noster amor & labor, pro quantum præsentibus occupatur, inhaeret, utinam non capiatur, non aqueetur ! Nullus magis mundum exper-

pertus, quam Salomon. *Quid tamen de illo Chrysostomus?* (a) Sublimis prorsus & digna vox, quam Salomon ad se reversus & quasi ex umbrosa quadam abyssu ad lumen veræ sapientiæ respicere valens, emisit tandem: *Quæ illa?* vanitas vanitatum & omnia vanitas! Hunc versiculum, *subdit alibi*, (b) si saperent, qui in potentia versantur, in parietibus omnibus & in vestibis suis scriberent, in foro, in domo, in ingressibus: quoniam quidem multæ sunt rerum facies, multæ imagines falsæ, quæ decipiunt incautos; istud oportet quotidie salutare carmen, & in prandijs & in cœnis, & in conventu, unumquemque proximo suo canere, & à proximo suo libenter audire: quia vanitas vanitatum est, & omnia vanitas. *Quid non vanitas in mundi opinione?* Audi Nazianzenum: (c) Infidiæ sunt opes, sublimiumque bonorum & dignitatum fastus mera sunt insomnia &c. Pulchritudo porro brevis atque fulgetri similis; juvenus nihil aliud, quam temporis fervor;

(a) Contr. concub. (b) In Pan. ad Eutrop.
(c) Orat. de vitæ itin.

vor ; canities, tristis vitæ occasus, sermones verò alati ; gloria, aër ; nobilitas, vetus sanguis ; robur, cum impijs commune ; satietas petulans ; liberorum copia, curæ necessaria mater ; orbitas, morbus, forum, vitiorum schola ; quies, imbecillitas ; artes, abjectorum hominum, angustus alienus panis, agricultura labor, &c. Certè his visis non melius concludes, quam vanitas vanitatum præter id, quod æternæ veritati, quod DEO conjunctum est ; quod est, amare DEUM & æternitati vitam subordinare.

En reliquias paucas, en particulas bonæ diei, paradigmatis ad instar, ut in reflexionibus factum, tibi Christiane Lector propositas. Plures divina Bonitas bonæ voluntati suppeditabit ; potes etiam colligere breves aliquas sententias, sed luminosas, è scriptura præsertim Sacra, quæ huiusmodi radijs plenissimè abundat. Quam facile subsistere nonnumquam potes in uno versu ! Dicam in exemplum ; tu plures selige, quæ mentem tuam afficere notaveris. *Amantissima eorum non proderunt eis.* (a) Quæ sunt tua
(a) Isai. 44.

tua vel tui amantissima in hoc mundo, quibus maximè adhærescis, & quæ ultimò ægerrimè desereres? hæc & illa. Vide, quid sit tandem futurum? *non proderunt eis*: sola virtus & bona opera pro DEO facta, tibi *proderunt*, alias nihil, quin ergo illud tibi reddis charissimum? *Revertere ad me, quoniam redemi te*: Isaïæ 44. Quid est abire à DEO? Abire à vita in mortem. Quomodo abitur? peccato, sensim per negligentias, & rerum animæ fervientium intermissione. Revertimur per pœnitudinem, seriam confessionem, per applicationem ferventiorum ad bona opera, per imitationem earum virtutum quas ipse exercuit. Quæ motiva regrefsûs? *Quoniam redemi te*. Quomodo? meipso; laboribus, sudoribus, vulneribus, sanguine, dolore & amore. *Formido & fovea & laqueus super te, qui habitator es terræ.* (a) Esne habitator terræ, figendo desideria tua in res temporis ac terræ; an verò per desideria & dispositionem vitæ, civis cœli? si terrenus es, *formido super te quoad salutem,*

(a) Isaï. 24.

mundo, quæ ul-
 & illa. Vi-
 non prode-
 opera pro
 ias nihil,
 ssimum?
 i te: Isaiæ
 e à vita
 r? pecca-
 e rerum
 nem. Re-
 am con-
 rventio-
 tionem
 uit. Quæ
 edemi te,
 us, sudo-
 dolore &
 uens super
 ne habi-
 tua in res
 desideria
 li? si cer-
 oad salu-
 cem,

cem, quia dubia & periculosa; imo & fo-
 vea super te, lapsus facilis in vitia, utinam
 non in foveam inferni! & laqueus visci,
 quo constringeris temporalibus ac ter-
 renis, ut te librare in æterna & cœlestia
 quodammodo non possis. Noli ergo esse
 habitator terræ, adhærendo nimium & in-
 hærendo; sis potius hospes & viator,
 inquilinus in mundo, civis in cœlo. Ego
 autem in multitudine misericordiæ tuæ:
 Psalm. 5. fiat licet hic vel ille miser lap-
 sus & eventus, hoc vel illud infortuni-
 um &c. Ego autem figo & radico fidu-
 ciam meam & omnes eventus meos in
 multitudine misericordiæ, cujus curiæ,
 c possessioni me transcribo. In tot mi-
 sericordijs, quot vulnera pro me sunt
 perta in multitudine, quas toti mundo
 & maximis peccatoribus largitur DEUS.
 mo in immensitate misericordiæ Divi-
 æ: multas mecum fecit misericordias,
 x quo vivo; multitudinem miseratio-
 um semper impofterum sperabo, do-
 ec me in articulo exitus mei ab hoc
 mundo, in mare misericordiæ injiciam
 & immergam,

De-

Delectare in Domino, & dabit tibi petitiones cordis tui. Psal. 36. Si delecter in rebus mundi vel meipso, amore proprio & sensibus, non assequor quod peto; si autem in solo DEO delectabor, dabit mihi quidquid cor meum appetet, & amplius dabit. Quid præterea? Successum in negotijs, consolationes multas etiam in adversis, ita ut ipsa me solentur adversa & cruccs. Et si contempsero voluptates alias, quæ non sunt DEUS, summam voluptatem ex contemptu ipso acquiram: quidquid voluero, habebō; & plusquam voluero, quia DEUM acquiram, qui superat sensus & intelligentias meas, quàm sensu assequi vel animo concipere possim.

Ecce nunc, qui dicitis, crastino die ibimus in illam civitatem, & faciemus ibi quidem annum & mercabimur, & lucrum faciemus: qui ignoratis, quid erit in crastino. Quæ est enim vita vestra? &c. Jacob. 4. 13. Audi Chrysostomum de his corvinis: (a) multi, dum malè ac vitiose viverent, subito perierunt, & in manifestam dam-

na-

(a) Hom, 22, in Eplst. 2. ad Corinth.

nationem abierunt; time, ne idem tibi accidat. Sed multis, inquis, dedit DEUS spatium, ut in ultima senectute confiterentur? quid igitur? nunquid & tibi dabitur? fortasse dabit, inquis. Cur, inquis, fortasse? contigit aliquoties: cogita, quòd de anima deliberas. Proinde etiam de contrario cogita, & dic: (a) quid autem si non det? quid autem si det, inquis; esto. Det ipse quidem. Verùm hoc illo certius & utiliùs. nota tamen tibi & illud: neque enim misericordiam DEI lucrantur mali, quam sibi etiam timidè pollicentur boni.

(a) Hildebertus Cenomanensis Epist. 15.

FINIS.

FINIS